

Станкевич Наталія Андріївна
старший викладач
Житомирський державний
технологічний університет
Україна, м. Житомир

ОЦІНКА ЕФЕКТИВНОСТІ ЯК ІНСТРУМЕНТ АНАЛІЗУ ЕКОЛОГІЧНИХ ІНВЕСТИЦІЙ

The necessity of improvement of approaches to evaluating the effectiveness of ecological investments. Given the specificity of Environmental Investments analysis approaches to the ecological investments and are appropriate ways of improving instructional techniques of analysis.

Відповідно до основних положень теорії інвестування будь-якій інвестиційній діяльності передують процедура оцінки її ефективності як з точки зору суб'єкта, що реалізовує відповідні вкладення, так і з позицій інших суб'єктів, зацікавлених в отриманні цільового або додаткових ефектів здійснюваних інвестицій. Тому представляється необхідним розглянути питання екологічного інвестування з точки зору оцінки його ефективності.

Нині не існує чітких нормативних і методичних розробок, що повною мірою регламентують загальні принципи і конкретні процедури оцінки ефективності екологічних інвестицій. Існуючі методичні рекомендації недостатню увагу приділяють проблемам оцінки ефективності здійснення екологічних інвестицій. Існуючі типові методики оперують поняттям «відвернений збиток» при визначенні і оцінці результатів екологічних заходів, у тому числі інвестиційних, що, як неодноразово вказувалося нами раніше, не дозволяє об'єктивно оцінити їх ефективність, передусім екологічну [1, с. 55].

Оцінка ефективності екологічних інвестиційних проектів набуває особливої актуальності через об'єктивні процеси, які відбуваються у ринковому середовищі, що вимагають удосконалення відповідних методичних прийомів аналізу. Серед цих процесів варто відзначити:

- зміни інституціональних умов реалізації інвестицій;
- зміни відтворювальних пропорцій виробництва під впливом екологічної політики, що реалізується на різних рівнях;
- трансформацію оцінок інвесторами екологічних результатів інвестування і, як наслідок, трансформацію розуміння інвестиційної привабливості окремих сфер бізнесу;
- репрезентативність ринкових оцінок екологічно безпечного виробництва та інвестиційну привабливість різних фінансових інструментів, особливості їх ціноутворення;
- переважно стратегічну орієнтацію інвестиційних проектів у сфері природокористування та охорони довкілля [2, с. 151].

Інвестиційні рішення, безпосередньо пов'язані з вирішенням проблем екологозбалансованого розвитку, у сучасних умовах приймаються не лише на державному рівні. Корпоративне управління також визначає екологічні завдання як конкурентно необхідні.

Враховуючи специфіку екологічних інвестицій процедура оцінки їх ефективності повинна включати наступні особливості:

- оскільки результатом здійснення екологічних інвестицій в проекти є отримання цільового екологічного ефекту, що має передусім певну громадську корисність, що не зводиться повною мірою до корисності для окремих індивідів, будь-які інвестиції, що підходять під це визначення, слід визнати суспільно значущими;
- для екологічних проектів повинна проводитися обов'язкова оцінка екологічної ефективності як різновиду суспільної ефективності реалізації проекту;
- для цього виду вкладень мають бути внесені істотні корективи в оцінку їх комерційної ефективності через використання показників, які б дозволяли більш повно здійснювати кількісний облік фінансових вигод від реалізації проекту з урахуванням застосування різних форм його підтримки з боку інших економічних суб'єктів.

Усі інші види ефективності, що використовуються при відборі інвестиційних проектів для наступного здійснення незалежно від сфери їх реалізації, вважаються нами в рівній мірі придатними для використання відносно екологічних інвестицій в проекти.

Для проектів, що мають достатню екологічну ефективність, оцінюється їх комерційна ефективність. Оцінка комерційної ефективності ініціатором екологічного проекту здійснюється з урахуванням прямих фінансових вигод від використання передових технічних і технологічних рішень, а також, що виникає внаслідок реалізації інвестиційного проекту економії ресурсів. Ці величини повинні враховуватися у складі фінансових надходжень від його реалізації.

При недостатній комерційній ефективності екологічних інвестицій ініціатор проекту повинен розглянути можливість застосування різних форм його підтримки з боку інших економічних суб'єктів, що є потенційними споживачами цільового екологічного ефекту, які дозволили б підвищити його комерційну ефективність.

Позитивна оцінка комерційної ефективності екологічних інвестицій означає перехід до розробки організаційно-економічного механізму його реалізації, який є формою взаємодії учасників проекту, що фіксується в проектних документах з метою забезпечення майбутнього розрахунку внеску кожного учасника, пов'язаного з реалізацією проекту.

Дослідження структури еколого-економічного ефекту, розуміння факторів, які формують кожен вид цінності навколишнього природного середовища та обумовлюють зміщення «центру ваги» від одного виду до іншого, повинно бути покладене в основу розроблення методичних підходів до аналізу ефективності інвестиційних рішень на кожному рівні управління.

Список використаних джерел:

1. Діагностика інвестицій в природоперетворювальні проекти: методологія, методи та прикладні аспекти [Текст]: монографія / [С. К. Харічков та ін.]; Нац. акад. наук України, Ін-т пробл. ринку та екон.-екол. дослідж. НАН України. – О.: ІПРЕЕД НАН України, 2012. – 212 с.
2. Похилько С. В. Структурування та оцінка еколого-економічного ефекту від інвестицій / С. В. Похилько // Механізм регулювання економіки. – 2012. – №3. – С. 150–155.